

PROGRAM REALIZACJI
WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU
DORADZTWA ZAWODOWEGO
SZKOŁA SPECJALNA PRZYSPOSABIAJĄCA
DO PRACY
ROK SZKOLNY 2024/2025

SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO – WYCHOWAWCZY W ZAMOŚCIU

I. WSTĘP

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW) w Zamościu obejmuje następujące placówki:

- Przedszkole Nr 3 Specjalne,
- Szkołę Podstawową Nr 11 Specjalną,
- Branżową Szkołę I Stopnia Nr 1 Specjalną,
- Szkołę Specjalną Przystosowaną do Pracy.

Do Ośrodka przyjmowane są dzieci i młodzież na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu: lekkim, umiarkowanym lub znacznym oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi – autyzmem, niepełnosprawnością ruchową, z niedowidzeniem lub niedosłuchem. Często przejawiają trudności z komunikacją werbalną i wykazują poważne deficyty w zakresie sfer: samoobsługowej, społecznej, emocjonalnej i poznawczej.

Zadania określone w programie realizacji WSDZ skierowane są do wszystkich uczniów Szkoły Specjalnej Przystosowanej do Pracy i dostosowane do ich potrzeb i możliwości psychofizycznych.

II. CELE

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w Szkole Specjalnej Przystosowanej do Pracy jest przygotowanie uczniów do pełnienia różnych ról w życiu dorosłym, samodzielnego i niezależnego funkcjonowania na miarę indywidualnych możliwości, podejmowania decyzji oraz podjęcia zatrudnienia na otwartym lub chronionym rynku pracy.

III. ADRESACI

Działania związane z doradztwem zawodowym są kierowane do trzech grup adresatów:

- dzieci i młodzież,
- rodziców,
- nauczycieli.

Działania kierowane do dzieci i młodzieży uwzględniając ich potencjał:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;
- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- pomoc w poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- angażowanie uczniów w działania na rzecz promocji szkoły;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udział w wydarzeniach takich jak np. targi pracy;
- informowanie o ofertach pracy w zakładach pracy chronione;
- informowanie o możliwości podejmowania aktywności w warsztatach terapii zajęciowej;
- umożliwianie zdobywania dodatkowych uprawnień w trakcie nauki;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły – prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego (internat);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Działania kierowane do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi stroną www szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z doradztwem zawodowym.

Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

IV. KOORDYNATOR I OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU

W Szkole Specjalnej Przystosobniającej do Pracy w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy), wychowawcy internatu, nauczyciel-bibliotekarz oraz pielęgniarka szkolna.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji programu realizującego WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z doradztwa zawodowego oraz poruszania się na rynku pracy;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów w miarę wyrażanych potrzeb;
- planuje i prowadzi ewaluację działań związanych z doradztwem zawodowym;

- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt programu realizującego WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);

- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Pielęgniarka szkolna:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

V. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program realizacji Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego zaplanowano do wdrożenia w roku szkolnym 2024/2025.

VI. REALIZACJA TREŚCI PROGRAMOWYCH

Działania zaplanowane na wszystkich etapach edukacyjnych uwzględniają następujące obszary:

- poznanie siebie,
- świat zawodów i rynek pracy,
- rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie,
- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Tematyka bezpośrednio związana jest z treściami programowymi zawartymi w rozporządzeniu.

Tematy związane z doradztwem zawodowym realizowane są podczas zajęć edukacyjnych, rewalidacyjnych, specjalistycznych.

PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ

OBSZAR	RODZAJ DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN
POZNANIE SIEBIE	- Zajęcia tematyczne dotyczące rozwijania zainteresowań, uzdolnień, mocnych i słabych stron, autorefleksji, predyspozycji, itp.,	wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka	cały rok
	- Realizacja programu własnego autorstwa M. Gontarz „Patrzę w przyszłość – program zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów klas 1-3 Szkoły Specjalnej Przystosabiającej do Pracy” wdrażany w ramach zajęć rozwijających kompetencje zawodowe	wychowawcy	cały rok według planu pracy
	- Realizacja projektów: ✓ „W zdrowym ciele, zdrowy duch! Siła nas motywuje”	osoby odpowiedzialne	wrzesień-listopad 2024
	✓ „Żyję zdrowo w zgodzie z naturą”	I. Czechońska, A. Sołoduha	według planu
	✓ „Jem, aby żyć”	A. Duda, I. Wolańczuk	według planu
	✓ „Wirtualny Świat Realnych Zagrożeń” (internat)	A. Krzywonos	według planu
	- Koła zainteresowań na terenie internatu: - Koła zainteresowań na terenie internatu: sportowe, nordic walking, kulinarne, muzyczno-ruchowe, rytmiczno-ruchowe, fotograficzne, taneczne, karaoke	opiekunowie kół zainteresowań	cały rok według harmonogramu
	- Zajęcia ze specjalistami	psycholog, pedagog, logopeda, inni	cały rok (zgodnie z potrzebami)
- Wycieczki na wystawy, krajoznawczo-turystyczne, itp.	wychowawcy, nauczyciele	cały rok według harmonogramu	
- Udział w konkursach, zawodach sportowych	wychowawcy, nauczyciele	cały rok	

	<ul style="list-style-type: none"> - Udział w kampaniach społecznościowych np. Trzymaj formę - Rozmowy doradczo-wspierające (indywidualne) z uczniem, rodzicami - Zajęcia biblioteczne - Udział w uroczystości, imprezach szkolnych - Udział w Targach Pracy i Edu Targach - Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE - Ogólnoszkolny Tydzień Zawodów - Realizacja zadań Wolontariatu Szkolnego 	<p>osoby odpowiedzialne</p> <p>doradca zawodowy, psycholog, pedagog, wychowawca</p> <p>bibliotekarz</p> <p>osoby odpowiedzialne</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi</p> <p>A. Mazur, K. Bartosiewicz</p> <p>K. Bartosiewicz, B. Bober</p> <p>osoby odpowiedzialne</p>	<p>według ofert</p> <p>cały rok (w miarę potrzeb)</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok według harmonogramu</p> <p>według ofert</p> <p>cały rok</p> <p>II półrocze</p> <p>cały rok</p>
<p>ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia tematyczne poznanie zawodów z najbliższego otoczenia ucznia - Realizacja programu własnego autorstwa M. Gontarz „Patrzę w przyszłość – program zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów klas 1-3 Szkoły Specjalnej Przystosabiającej do Pracy” wdrażany w ramach zajęć rozwijających kompetencje zawodowe 	<p>wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, rodzice</p> <p>wychowawcy</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok według planu pracy</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja projektów: <ul style="list-style-type: none"> ✓ „W zdrowym ciele, zdrowy duch! Siła nas motywuje” ✓ „Żyję zdrowo w zgodzie z naturą” ✓ „Jem, aby żyć” ✓ „Wirtualny Świat Realnych Zagrożeń” (internat) - Organizacja spotkania z ciekawymi ludźmi - Wycieczki i wyjścia do miejsc użyteczności publicznej - Udział w Targach Pracy i Edu Targach - Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE - Ogólnoszkolny Tydzień Zawodów 	<p>osoby odpowiedzialne</p> <p>I. Czechońska, A. Sołoduha A. Duda, I. Wolańczuk A. Krzywonos</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, wychowawcy internatu</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, specjaliści</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi</p> <p>A. Mazur, K. Bartosiewicz</p> <p>K. Bartosiewicz, B. Bober</p>	<p>wrzesień-listopad 2024 według planu</p> <p>według planu według planu</p> <p>cały rok (w miarę możliwości)</p> <p>cały rok (w miarę możliwości)</p> <p>według ofert</p> <p>cały rok</p> <p>II półrocze</p>
<p>RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia tematyczne dotyczące dalszej kariery zawodowej - Realizacja programu własnego autorstwa M. Gontarz „Patrzę w przyszłość – program zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów klas 1-3 Szkoły Specjalnej Przystosobającej do Pracy” wdrażany w ramach zajęć rozwijających kompetencje zawodowe 	<p>wychowawcy, nauczyciele</p> <p>wychowawcy</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja projektów: <ul style="list-style-type: none"> ✓ „W zdrowym ciele, zdrowy duch! Siła nas motywuje” ✓ „Żyję zdrowo w zgodzie z naturą” ✓ „Jem, aby żyć” ✓ „Wirtualny Świat Realnych Zagrożeń” (internat) - Realizacja zadań z zakresu: <ul style="list-style-type: none"> ✓ edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę, - Wyszukiwanie ciekawych informacji za pomocą Internetu, książek, czasopism, innych dostępnych źródeł podczas np. zajęć edukacyjnych, bibliotecznych - Wyjścia do warsztatów terapii zajęciowej – organizacja wizyt studyjnych - Organizacja spotkania z absolwentami szkoły - Wyszukiwanie ofert pracy, wyszukiwanie stron WTZ, DPS, zakładów pracy chronionej itp. oraz analizowanie kryteriów rekrutacyjnych do wyżej wymienionych instytucji - Udział w Targach Pracy i Edu Targach - Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka 	<p>osoby odpowiedzialne</p> <p>I. Czechońska, A. Sołoduha A. Duda, I. Wolańczuk A. Krzywonos</p> <p>osoby odpowiedzialne</p> <p>nauczyciele (bibliotekarz, informatyk)</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi</p> <p>wychowawcy, nauczyciele</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi</p> <p>wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi</p> <p>A. Mazur, K. Bartosiewicz</p>	<p>wrzesień-listopad 2024 według planu według planu według planu</p> <p>cały rok według harmonogramu</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok (w miarę możliwości)</p> <p>II półrocze</p> <p>cały rok</p> <p>według ofert</p> <p>cały rok</p>
--	---	---	--

	DORADZTWO ZAWODOWE		
	- Ogólnoszkolny Tydzień Zawodów	K. Bartosiewicz, B. Bober	II półrocze
PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO - ZAWODOWYCH	- Zajęcia tematyczne dotyczące planowania własnego rozwoju, podejmowania decyzji z zakresu przyszłości	wychowawcy, nauczyciele	cały rok
	- Realizacja programu własnego autorstwa M. Gontarz „Patrzę w przyszłość – program zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów klas 1-3 Szkoły Specjalnej Przystosabiającej do Pracy” wdrażany w ramach zajęć rozwijających kompetencje zawodowe	wychowawcy	cały rok
	- Stawianie młodzieży w obliczu sytuacji zadaniowych podczas wszystkich zajęć zgodnie z ich możliwościami i potrzebami (obejmując sfery: społeczną, emocjonalną, poznawczą i samoobsługę): ✓ planowanie pracy ✓ współdziałanie w zespole ✓ podejmowanie decyzji ✓ realizacja celów	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, wychowawcy świetlicy, wychowawcy internatu	cały rok (na bieżąco)
	- Udział w Targach Pracy i Edu Targach	wychowawcy, nauczyciele, doradcy zawodowi	według ofert
	- Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE	A. Mazur, K. Bartosiewicz	cały rok
	- Ogólnoszkolny Tydzień Zawodów	K. Bartosiewicz, B. Bober	II półrocze

VII. METODY I FORMY PRACY DORADCZEJ

METODY: analiza przypadku, ankieta, autoprezentacja, burza mózgów, dyskusja, kolaż, kwestionariusz, mini-wykład, ocena pracy grupowej, plakat, rozwiązywanie problemów, skojarzenia, filmy, itp.

FORMY PRACY: zbiorowa, grupowa, indywidualna.

VIII. WSPÓLPRACA

Wsparcie merytoryczne dla Szkoły Specjalnej Przystosowanej do Pracy stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, biblioteki, Powiatowy Urząd Prac, Ochotniczy Hufiec Pracy – mobilne centrum informacji zawodowej, młodzieżowe centrum kariery, pracodawcy, Urząd Miasta Zamość, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Stowarzyszenie na Rzecz Integracji z Dziećmi i Młodzieżą Niepełnosprawną „Wszyscy Razem”.

IX. PRZEWIDYWANE REZULTATY (EFEKTY)

Uwzględniając etap edukacyjny oraz możliwości psychofizyczne, dzieci i młodzież po zrealizowaniu zajęć potrafią:

- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności,
- dokonać adekwatnej samooceny,
- rozpoznać mocne i słabe strony,
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno-zawodową,
- dostosować się do zmian,
- analizować źródła informacji edukacyjno-zawodowej,
- współpracować w zespole,
- skutecznie się zaprezentować,
- zachować się asertywnie,
- dopasować kompetencje do zawodu,
- sprawnie się komunikować,
- przewidzieć skutki działań.

X. OCENA I EWALUACJA

EWALUACJA

Działania podejmowane w ramach programu zostaną ewaluowane. Celem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości dzieci i młodzieży, potrzeb Szkoły Specjalnej Przystosowanej do Pracy lub lokalnego rynku pracy.

Techniki analizy jakościowej programu:

- analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć),
- obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji uczniów oraz ich zachowań,
- rozmowa doradcza z uczniem, rodzicami (notatki, protokoły z rozmów)
- ankieta z realizacji zadań.